

Eleştiri Edebiyat Cevap

– ADEM EFİLOĞLU · 01 Eylül 2022

Eleştirmek kolaydır:

İnsanlar, aileler, kurumlar ve toplumlar ilerlemek için yeni bir şeyler geliştirirler ve uygulamaya geçirirler. Bu, bir adım öteye gitmenin, bir basamak yükselmenin en önemli aracıdır. Peki, neden farklılıklar oluşur, kimileri gelişirken kimileri geri kalır veya az gelişir. Bunun bir nedeni üzerinde duracağım, “sadece eleştirmek”.

Size bir çalışmanız, saatlerce belki de günlerce çalışıp hazırladığı raporunu sunduğunda, bir takım hataları varsa, olumsuz bir atmosferde, çatlak kaşlarla eleştirmek, çalışanın motivasyonu ve gelişimi için çok büyük engel oluşturur.

Bir hanımefendinin, bin bir güçlkle ve heyecanla hazırladığı yemeğin tadına bakan eşinin gözlerine bakarken, mimiklerini takip ederken, eşinin hoşuna gitmeyen bir durum için yüzünü ekşitmesi, daha kötüsü bir takım eleştirilerde bulunmasının hanımefendi üzerindeki etkisini düşünün.

8 yaşındaki bir çocuğun, övgü bekleyerek yaptığı bir şeyi anlatırken öğretmenin, annenin veya babanın kayıtsız kalması veya “olmamış” demesi. Yaşadığım bir örneği anlatayım. Yıllar önce bir projede görev almıştım. Sorumluluğumda olan bir konuyla ilgili çalışmamı proje liderine sunmak üzere hazırlık yaptım, ancak bazı eksikler vardı. Bu çekinceyle proje liderinin odasına girdim, konuşmamı “çalışmanın bir takım eksikleri olduğundan” bahsederek girmeye çalışırken, proje lideri gözüyle elimdeki dosyayı işaret ederek, “sen bir şeyler düşünmüşsün, hazırlık yapmışsın, yazılı hale getirmişsin, ne olursa olsun çok kıymetli olduğuna inanıyorum” diyerek sözümü kesti. O anda yaşadığım rahatlamayı ve mutluluğu hala hissedirim.

İşte “sadece eleştirmek” kişiler, aileler, kurumlar ve toplumlar arasındaki farkın önemli bir nedeni olmaktadır. Peki, eleştirmeyecek miyiz? Elbette eleştiri olmalıdır, ancak nasıl eleştiri yapmalıyız öğrendikten sonra. Eleştirmek kolaydır. Bir şeyler yapmak kolay mıdır? İyisi kötüsü ile bir yarışma organize ettik. Gayet objektif şekilde seçimi yaptık. Netice de sitemizde üye olup da çok aktif olmayan arkadaşlarımız dereceye girdi. ama bizim koyduğumuz kurallara hepsi uymaktadır. Bir şiir tarama yapmama rağmen gözümüzden kaçmış onu da Sami hocamızın bildirmesiyle düzelttik.

İsterdim ki sitemizde daha aktif olan arkadaşlarımız seçilsin lakin jüri üyeleri sadece şiirleri görüyor ve ona not verdiler. İsmi yazan şairler daha müracaat formundan habersiz (Örneğin Saffet Kuramaz Şiir yarışmasında ismini şiirlerin altına yazmıştır) Herkes her sonucu beğenecek diye bir şey yok. Kaldı ki sitemize üye olmuş olsun yorumlarla katkı yapsın kuralı benim özel isteğimdir. Hatta bu nedenle onlarca

şair yarışmamıza katılamayacağını belirtti fakat biz geri adım atmadık ki sitemizin üyeleri kazansın.

Hatta sponsorumuz bile olaya karışmış jüriyi o bile şaibeli bulmuş bana kalırsa uykuluydu herhalde. Sitede yaklaşık 500 şiiri bulunan, 2018 tane yorum yapmış olan Murat Gökçeyi bile sıfır yorum sıfır şiir diye yazabilmiş. İşin üzücü tarafı jürinin meselenin bu tarafı ile ilgisi hiç yok. Onlar seçimlerini yaptılar ve bize gönderdiler sadece şiiri oyladılar. Bizde notlara baktık ve sitedeki yarışma kriterlerimizi sorguladık sonuçları yayınladık. Sadece Mansiyon alan LÜKS şiiri daha önce yayınlandığından eledik ve yerine yeni şiiri seçtik. :) Neyse uzun uzadıya bir şeyler yazabilirim lakin Ranga Guru'nun hikayesi ile meseleyi noktalayalım:

Hindistan'da 'Renklerin Ustası' anlamına gelen Ranga Guru adında bir ressam varmış. Bu ünlü ressamın bir öğrencisi eğitimini tamamlamış, son resmini yapıp hocası Ranga Guru'ya götürmüş ve resmini değerlendirmesini istemiş.

Ranga Guru resme bakmış ve şöyle demiş: "Sen artık büyük bir ressamısın. Resmini halk değerlendirsın. Bu resmi al, şehrin kalabalık bir meydanına as. Yanına da bir kırmızı kalem ile şu yazıyı bırak: "Lütfen beğenmediğiniz yerlere çarpı koyunuz."

Öğrenci söyleneni yapmış ve birkaç gün sonra resme bakmaya gittiğinde görmüş ki, emeğini ve yüreğini ortaya koyarak yaptığı tablo, kırmızı çarpılarla doldurulmuş. Öğrenci buna çok üzülmüş. Tabloyu almış ve hocasına götürmüş.

Ranga Guru, öğrencisine üzülmemesini söylemiş ve aynı resmi yeniden yapıp yanına da yağlı boya ve fırça ile birlikte şu yazıyı bırakmasını söylemiş: "Lütfen beğenmediğiniz yerleri düzeltiniz."

Öğrenci birkaç gün sonra gidip bakmış, tabloya kimse dokunmamış. Bu duruma çok sevinerek durumu hocasına anlatmış. Ranga Guru şöyle demiş: "Sen ilk seferde belki de hayatında hiç resim yapamayan insanlara fırsat verdin ve acımasız eleştiriler ile karşılaştın. Bu duruma çok üzüldün. İkinci sefer ise hataların düzeltilmesini istedin. Oysa kimse konuyu düzeltmeye cesaret edemedi. Çarpı koymak, beğenmemek, karalamak, kolaydır. İnsanoğlu başkalarında kusur aramada pek aceleci ve pek acımasızdır... Fakat aynı eleştiriye kendine yapmakta da gayretsiz maalesef.

Bu vesile ile tüm jüri üyelerimize böylesine objektif bir değerlendirme yaptıklarından dolayı teşekkür ederim.

Adem Efiloğlu